

STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Dominika Feriho, Miroslava Kalouska, Heleny Langšádlové,
Markéty Pekarové Adamové, Karla Schwarzenberga, Františka Váchy a Vlastimila
Válka na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 251/2016 Sb.,
o některých přestupcích
(sněmovní tisk č. 84)**

Vláda na své schůzi dne 14. března 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a vyslovila s tímto návrhem zákona **nesouhlas**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda považuje za nevhodné a nežádoucí novelizovat zákon, který je v účinnosti teprve od poloviny loňského roku, a nelze tedy dosud relevantně hodnotit, jak je daná skutková podstata přestupku využívána v praxi a zda se osvědčila či zda se obavy navrhovatelů ukazují oprávněnými. Vláda v této souvislosti zároveň poznamenává, že při projednávání návrhu zákona o některých přestupcích v Poslanecké sněmovně dotčená skutková podstata přestupku vůbec nebyla předmětem diskuse v této komoře Parlamentu a při projednávání v Senátu sice byl avizován pozměňovací návrh směřující k vypuštění této skutkové podstaty, ale nakonec byl návrh zákona schválen ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou.
2. Argumentace navrhovatelů, že vyčlenění zvláštní skutkové podstaty vztahující se pouze na úřední osoby představuje nadměrný zásah do rovnosti občanů, je podle názoru vlády zcela nepodložená. Již ze zařazení předmětné skutkové podstaty do § 5 zákona o některých přestupcích obsahujícího přestupky proti veřejnému pořádku jednoznačně vyplývá, že objektem předmětné skutkové podstaty je zájem na zajištění veřejného pořádku, resp. zájem na udržení vážnosti a autority orgánů veřejné moci, a že jejím primárním účelem není, na rozdíl od obecné skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) téhož zákona, poskytnout ochranu cti a dobrému jménu dotčené úřední osoby. Přestupek spočívající ve znevážení postavení úřední osoby lze spáchat toliko „*při výkonu její pravomoci*“ a v situaci, kdy dotčená úřední osoba nevystupuje „*sama za sebe*“ jako běžný občan, ale za veřejnou moc, a je tedy třeba, aby přiměřenou a efektivní ochranu takové činnosti zajistil stát, tedy veřejná moc, a nikoliv, aby ji ponechal na konkrétní úřední osobě. Navíc je horní hranice výměry

pokuty stanovené pro tento přestupek totožná s horní hranicí výměry pokuty stanovené pro přestupek podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona spočívající v ublížení na cti způsobeném zesměšněním nebo hrubou urážkou, takže znevážení úřední osoby není postihováno a priori přísněji. Proto také není na místě hovořit o zvýhodnění úřední osoby oproti ostatním fyzickým osobám.

3. Zařazení dotčené skutkové podstaty přestupku bylo vyvoláno zkušenostmi z praxe, kdy jsou úřední osoby zejména některých úřadů, jako jsou obecní úřady, úřady práce nebo policisté, častým cílem slovních urážek a jiných verbálních útoků vyvolaných nejen frustrací z průběhu či výsledku předmětného úředního jednání, ale často také motivovaných snahou zdržet či zmařit úřední úkony. Takové útoky pak spočívají nejen v urážkách, ale například také v nepravdivém obvinění z ovlivnění alkoholem nebo jiného závadného jednání. Skutková podstata přestupku postihující takové jednání je jedním z nástrojů, které mohou přispět k zajištění pořádku ve věcech veřejných a ochraně řádného výkonu veřejné moci.
4. Dotčená skutková podstata přestupku reflektuje rovněž judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle níž zájem na udržení vážnosti a autority orgánů veřejné moci představuje legitimní cíl, jímž může být omezeno právo na svobodu projevu - poukázat lze například na rozsudek ve věci *Janowski proti Polsku* ze dne 21. ledna 1999, č. 25716/94, odst. 33, ale i na judikaturu soudů nejvyšších stupňů v České republice. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uznal, že úřední osoby mají nárok na ochranu svých osobnostních práv a není důvod, aby byly vylučovány z ochrany poskytované ustanovením § 49 tehdejšího zákona o přestupcích (rozsudek ze dne 23. dubna 2010, čj. 5 As76/2009 – 69), a proto neobstojí častý argument, že úřední osoby jsou při výkonu své pravomoci, kdy vystupují jménem státu, povinny za každé situace snášet urážky a invectivy. Nejvyšší soud pak v usnesení ze dne 29. listopadu 2011, čj. 11 Tdo 1468/2011 – 20, konstatoval, že přečin vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 trestního zákoníku nemá odpovídající skutkovou podstatu správního deliktu, přičemž právě předmětná skutková podstata přestupku spočívající ve znevážení postavení úřední osoby takovou podpůrnou skutkovou podstatu nově představuje, a i proto nepovažuje vláda za žádoucí ji rušit. Bude věcí příslušných orgánů, aby nová úprava byla aplikována způsobem konformním s Listinou základních práv a svobod a s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a k zajištění takové aplikace nepochybně přispějí v rámci přezkumu rozhodnutí o přestupcích i správní soudy.

5. Nepodložená je podle názoru vlády rovněž argumentace předkladatelů opírající se o hrozbu zneužívání nové skutkové podstaty přestupku „*pro osobní msty*“. Jednak není zřejmé, proč by právě v případě této skutkové podstaty měla hrozit zvýšená míra zneužití například oproti obecné skutkové podstatě přestupku podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích, a navíc by pachatel byl pro takový případ postižitelný podle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 2 uvedeného zákona, tedy za přestupek spočívající v narušení občanského soužití spáchaný nepravdivým obviněním jiného z přestupku. Kromě toho je riziko zneužití eliminováno tím, že obdobně jako v případě přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby bude přestupek podle nové skutkové podstaty projednáván zpravidla správním orgánem odlišným od orgánu veřejné moci, jehož úřední osoba byla přestupkem postižena.
6. Vláda dále upozorňuje, že ani z hlediska komparativního není předmětná úprava zákona o některých přestupcích nijak neobvyklá. Například podle dánského trestního zákoníku může být osoba, která napadá státního zaměstnance urážkami, nadávkami či jinými nevhodnými slovy nebo gesty, odsouzena k peněžitému trestu nebo trestu odnětí svobody až na 6 měsíců; obdobná úprava existuje například také v Německu, Estonsku, Finsku, Francii nebo Polsku.